

LEGE
pentru modificarea unor acte legislative

nr. 234 din 08.11.2018

Monitorul Oficial nr.448-460/733 din 07.12.2018

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – [Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231–234, art.730), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, textul „management financiar și control” și textul „unitate de audit intern”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „control intern managerial” și, respectiv, cu textul „subdiviziune de audit intern” la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 1 alineatul (1), textul „cadru juridic al” se substituie cu textul „reguli și principii generale de organizare a”.

3. La articolul 3:

noțiunea de „audit intern” va avea următorul cuprins:

„*audit intern* – activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să adauge valoare și să îmbunătățească activitatea unei entități publice. Auditul intern ajută entitatea publică în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică, evaluând și îmbunătățind eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernanță;”

după noțiunea „audit intern” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*audit intern prin asociere* – activitate de audit intern realizată în baza unui acord de asociere încheiat între două sau mai multe entități publice, care cooperează pentru asigurarea activității de audit intern;

„*audit intern pe bază de contract* – activitate de audit intern realizată de către o persoană juridică sau fizică cu competențe în domeniul auditului intern (furnizor), contractată de către entitatea publică (beneficiar) și desfășurată conform prevederilor prezentei legi.”;

noțiunea „control intern” se substituie cu noțiunea „control intern managerial” cu următorul cuprins:

„*control intern managerial* – sistem organizat de managerul entității publice și personalul acesteia în scopul asigurării bunei guvernări, care cuprinde totalitatea politicilor, procedurilor, regulilor interne, proceselor și activităților realizate în cadrul entității publice pentru a gestiona riscurile și a oferi o asigurare rezonabilă privind atingerea obiectivelor și rezultatelor planificate;”

noțiunea „control financiar public intern” va avea următorul cuprins:

„*control financiar public intern* – sistem general și consolidat instituit în sectorul public, format din controlul intern managerial, auditul intern și armonizarea centralizată a acestora, avînd scopul de a promova gestionarea entităților publice conform principiilor bunei guvernări;”

noțiunea „management financiar și control” se exclude;

la noțiunea „management al riscurilor”, textul „de identificare, evaluare, gestionare, monitorizare și control al” se substituie cu textul „de identificare, înregistrare, evaluare, control, monitorizare și raportare a”;

noțiunea „mediu de control” va avea următorul cuprins:

„*mediu de control* – atitudine și acțiuni ale managerului entității publice, ale managerilor operaționali și ale angajaților privind importanța controlului intern managerial în cadrul entității publice, atmosfera,

disciplina și condițiile necesare realizării obiectivelor acesteia;”

la noțiunea „misiune de audit intern”, cuvântul „evaluare” se substituie cu textul „asigurare și consiliere”;

la noțiunea „răspundere managerială”, după textul „entității publice” se introduce textul „și de către managerii operaționali”;

noțiunea „unitate auditată” va avea următorul cuprins:

„*unitate auditată* – subdiviziune organizațională ori entitate publică responsabilă de sistemul și/sau procesul supus evaluării de către subdiviziunea de audit intern.”

4. La articolul 6, literele a) și d) vor avea următorul cuprins:

„a) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor;”

„d) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale.”

5. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 7.** Obiectul controlului intern managerial

Obiecte ale controlului intern managerial sînt toate sistemele, procesele și activitățile din cadrul domeniului de responsabilitate al entității publice.”

6. La articolul 8 litera d), cuvîntul „informarea” se substituie cu cuvîntul „informația”.

7. La articolul 9:

litera b) se completează în final cu textul „, metodele și tehnicile de management”;

litera c) se completează în final cu textul „, inclusiv delegarea împuternicirilor și responsabilităților, precum și stabilirea liniilor de raportare”;

la litera e), textul „privind resursele umane” se substituie cu textul „de management al resurselor umane”;

literele d) și f) se abrogă.

8. Articolele 10 și 11 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 10.** Managementul performanțelor și al riscurilor

(1) Managerul entității publice și managerii operaționali stabilesc obiective, acțiuni și indicatori de performanță pentru activitatea entității publice și a subdiviziunilor organizaționale, fiind responsabili de monitorizarea, realizarea și raportarea acestora.

(2) Managerul entității publice și managerii operaționali stabilesc strategia de management al riscurilor în baza căreia identifică, înregistrează, evaluează, controlează, monitorizează și raportează sistematic riscurile ce pot afecta îndeplinirea obiectivelor.

Articolul 11. Activități de control

(1) Activitățile de control se organizează și se realizează în toate procesele și la toate nivelurile entității publice pentru a aborda riscurile și a asigura atingerea obiectivelor stabilite.

(2) Personalul entității publice, inclusiv managerul acesteia și managerii operaționali, efectuează activități de control care includ proceduri de autorizare și aprobare, divizare a sarcinilor, verificări, supravegheri, reconcilierii, controale privind accesul la resurse, fără a se limita la acestea. Activitățile de control realizate prin intermediul sistemelor informaționale sînt parte integrantă a controlului intern managerial al entității.

(3) În cadrul proceselor se realizează activități de control eficiente din punctul de vedere al costului, care pot fi, în funcție de momentul efectuării:

a) controale ex-ante, care se organizează pînă la realizarea unei operațiuni, prin activități de control, pentru prevenirea erorilor, neregularităților, precum și a activităților ineficiente sau necorespunzătoare;

b) controale curente, care se organizează în timpul unei operațiuni pentru detectarea și excluderea erorilor sau neregularităților;

c) controale ex-post, care se organizează după realizarea unei operațiuni pentru detectarea ulterioară a erorilor, neregularităților, precum și a activităților ineficiente sau necorespunzătoare.”

9. La articolul 12:

în denumirea articolului, cuvîntul „Informarea” se substituie cu cuvîntul „Informația”;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Managerul entității publice și managerii operaționali stabilesc surse de informații credibile, accesibile și complete, precum și cantitatea, calitatea, periodicitatea și destinatarii acestora, oferă angajaților acces necesar la sursele menționate în vederea îndeplinirii atribuțiilor și organizează un sistem adecvat de înregistrare a datelor.”

10. La articolul 13, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Managerul entității publice și managerii operaționali organizează monitorizarea în vederea evaluării și actualizării oportune a sistemului de control intern managerial.”

11. La articolul 14:

în denumirea articolului, textul „Modalități de organizare a” se substituie cu cuvântul „Organizarea”; articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Managerul entității publice desemnează subdiviziunea organizațională responsabilă de coordonarea activităților de organizare și menținere a controlului intern managerial în cadrul entității.”

alineatul (3):

la litera b), textul „și realizării performanțelor planificate” se exclude;

la litera c), cuvântul „administrarea” se substituie cu cuvântul „monitorizarea”;

literele e), f) și g) vor avea următorul cuprins:

„e) elaborarea și aprobarea structurii organizaționale corespunzătoare în scopul atingerii obiectivelor;

f) delegarea împuternicirilor și responsabilităților fără a scuti persoana care deleagă de răspunderea realizării acestora;

g) documentarea proceselor de bază și elaborarea procedurilor de lucru;”

litera j) se abrogă;

litera k) va avea următorul cuprins:

„k) implementarea procedurilor adecvate de prevenire și detectare a fraudei și corupției.”

articolul se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins:

„(4) Managerul entității publice asigură coordonarea și monitorizarea organizării, menținerii și dezvoltării controlului intern managerial în cadrul entităților publice subordonate.

(5) În unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, coordonarea și monitorizarea organizării, menținerii și dezvoltării controlului intern managerial în cadrul entităților publice subordonate se asigură conform modului stabilit de către autoritățile administrației publice respective, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu normele legale care reglementează activitatea acestora.”

12. Articolul 16:

în cuprinsul articolului, textul „privind buna guvernare” se substituie cu textul „de răspundere managerială”;

la alineatul (2), după textul „reglementează modul de” se introduce textul „evaluare,”, iar textul „modul de autoevaluare și” se exclude.

13. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„Articolul 17. Scopul și obiectul auditului intern

(1) Scopul auditului intern este acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității entității publice.

(2) Obiectul auditului intern cuprinde toate sistemele, activitățile și procesele entității publice.

(3) Auditul intern asigură evaluarea cel puțin o dată la trei ani a proceselor cu risc sporit din următoarele domenii:

a) financiar-contabil;

b) achiziții publice;

c) administrare a activelor;

d) tehnologii informaționale.”

14. La articolul 19:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În scopul evaluării sistemului de control intern managerial, entitatea publică organizează

auditul intern prin următoarele forme:

- a) audit intern efectuat de subdiviziunea instituită în structura entității publice;
- b) audit intern prin asociere;
- c) audit intern pe bază de contract.”

articolul se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Subdiviziunea de audit intern se instituie în număr de cel puțin trei unități de personal în structura ministerelor, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și în număr de cel puțin două unități de personal în structurile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea.

(1²) În cadrul entităților publice din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, subdiviziunile de audit intern se instituie și activează conform modului stabilit de către autoritățile administrației publice respective, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu normele legale care reglementează activitatea acestora.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cadrul entităților publice subordonate Guvernului care nu cad sub incidența alin.(1¹) și entităților publice din subordinea ministerelor pot fi instituite subdiviziuni de audit intern prin hotărâre de Guvern. Entitățile publice autonome față de Guvern au dreptul să instituie subdiviziune de audit intern în condițiile prezentei legi și în conformitate cu normele legale care reglementează activitatea entităților respective.”

alineatul (3) se abrogă;

alineatele (5)–(7) vor avea următorul cuprins:

„(5) Subdiviziunea de audit intern este dimensionată în baza volumului de activitate, conform criteriilor aprobate de către Guvern, astfel încât să asigure auditarea sistematică a întregului obiect al activității entității publice.

(6) Conducătorul subdiviziunii de audit intern deține certificat de calificare profesională în domeniul auditului intern în sectorul public, eliberat de către Ministerul Finanțelor, sau certificat de calificare cu recunoaștere internațională în domeniul auditului intern.

(7) Subdiviziunile de audit intern din cadrul entităților publice ierarhic superioare asigură efectuarea auditului intern în entitățile publice subordonate care nu dispun de subdiviziune de audit intern.”

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Entitatea publică are dreptul să beneficieze de audit intern pe bază de contract. În acest caz, auditul intern este prestat de cel puțin o persoană care deține certificat de calificare profesională în domeniul auditului intern în sectorul public, eliberat de către Ministerul Finanțelor, sau certificat de calificare cu recunoaștere internațională în domeniul auditului intern.”

15. Articolul 20 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 20.** Tipurile misiunilor de audit intern

În cadrul activității de audit intern se desfășoară următoarele tipuri de misiuni de audit:

a) misiuni de asigurare, care implică o analiză obiectivă a probelor de către auditorul intern pentru a formula opinii și concluzii cu privire la un sistem, la o activitate sau la un proces din cadrul entităților publice auditate;

b) misiuni de consiliere, care au un caracter de consultare și se desfășoară la solicitarea beneficiarului misiunii, cu acordul managerului entității publice.”

16. Articolele 21 și 22 se abrogă.

17. Articolul 23 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 23.** Drepturile și obligațiile persoanelor care efectuează auditul intern

(1) Persoanele care efectuează auditul intern au următoarele drepturi:

- a) să obțină suportul necesar din partea personalului și managerului unității auditate;
- b) să dispună de acces liber în încăperile entității publice;
- c) să primească și să examineze documentele și datele relevante în format electronic, să solicite copiile și extrasele documentelor menționate și să ridice documentele în original, eliberând, la solicitare, o copie și o notă de recepționare;

- d) să solicite și să primească informații și explicații de la personalul și managerul unității auditate;
- e) să elaboreze, în caz de necesitate, proceduri pentru desfășurarea activității de audit intern;
- f) să informeze managerul entității publice despre cele mai recente tendințe și practici de succes în domeniul auditului intern și să propună măsuri de aliniere la acestea;
- g) să propună soluții de optimizare a activității de audit intern.

(2) Persoanele care efectuează auditul intern au următoarele obligații:

- a) să activeze în conformitate cu cadrul normativ și principiile fundamentale ale activității de audit intern;
- b) să elaboreze Carta de audit intern și Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern;
- c) să planifice și să raporteze activitatea de audit intern, inclusiv rezultatele misiunilor de audit intern, în modul și forma stabilite de către Ministerul Finanțelor;
- d) să monitorizeze și să raporteze implementarea recomandărilor de audit;
- e) să informeze în scris conducătorul ierarhic superior, managerul entității publice sau, după caz, organele de drept competente privind descoperirea unor indicii de potențiale fraude și corupție;
- f) să informeze conducătorul ierarhic superior, managerul entității publice și, după caz, Ministerul Finanțelor cu privire la prejudiciile aduse independenței sau obiectivității activității de audit intern;
- g) să remită Ministerului Finanțelor copia Cartei de audit intern, copia Planului strategic al activității de audit intern, copia Planului anual al activității de audit intern, copia Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern, precum și copia procedurilor pentru desfășurarea activității de audit intern;
- h) să-și îmbunătățească cunoștințele, priceperea și alte competențe necesare prin participarea, anual, la diverse forme de dezvoltare profesională continuă în domeniu, cu o durată de cel puțin 40 de ore academice, cu excepția perioadei de suspendare a activității.”

18. La articolul 24 alineatul (2):

în cuprinsul alineatului, textul „personalul unității de audit intern” se substituie cu textul „persoanele care efectuează auditul intern”;

la litera b), textul „informații verbale și scrise, precum” se substituie cu textul „informațiile, documentele”;

litera c) se abrogă;

la litera f), textul „conducătorul unității de audit intern” se substituie cu textul „persoanele care efectuează auditul intern”.

19. Articolul 25:

la alineatul (1) litera b), textul „unitatea de audit intern” se substituie cu textul „persoanele care efectuează auditul intern”;

la alineatul (2):

literele c)–f) vor avea următorul cuprins:

„c) să asigure independența persoanelor care efectuează auditul intern în realizarea și raportarea activităților de audit intern;

d) să autorizeze persoanele care efectuează auditul intern printr-un ordin privind efectuarea misiunii de audit intern;

e) să solicite, în scris, de la persoane terțe informația necesară pentru efectuarea auditului intern, la cererea persoanelor care efectuează auditul intern;

f) să aprobe Carta de audit intern, Planul strategic și Planul anual al activității de audit intern, Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern, precum și procedurile pentru desfășurarea activității de audit intern;”

alineatul se completează cu literele g) și h) cu următorul cuprins:

„g) să întreprindă măsuri de soluționare a cazurilor de prejudiciere a independenței și obiectivității activității de audit intern;

h) să sesizeze organele de drept competente cu privire la indicii de potențiale fraude și corupție, raportate de auditul intern.”

20. La articolul 26, partea introductivă va avea următorul cuprins:

„Persoanele care efectuează auditul intern vor informa conducătorul activității de audit intern despre existența unui conflict de interese în următoarele cazuri:”.

21. La articolul 27 alineatul (2):

partea introductivă și litera a) vor avea următorul cuprins:

„Persoanele care efectuează auditul intern nu au dreptul:

a) să realizeze sarcini operaționale ale entității publice, precum și alte activități care pot constitui obiect al auditului intern;”

alineatul se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) să utilizeze în scopuri personale informații obținute în cadrul misiunilor de audit intern.”

22. Articolul 28 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 28.** Raportarea activității de audit intern

Entitatea publică prezintă rapoarte cu privire la activitatea de audit intern în modul și forma stabilite de către Ministerul Finanțelor.”

23. Legea se completează cu articolul 28¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 28¹.** Interacțiunea auditului intern cu auditul public extern

În scopul informării adecvate și evitării suprapunerilor activităților, subdiviziunile de audit intern colaborează cu Curtea de Conturi și remit acesteia:

a) copia Planului anual al activității de audit intern;

b) copia Raportului anual al activității de audit intern.”

24. Articolul 29:

la litera c), textul „unităților de audit intern” se substituie cu textul „de audit intern, indiferent de forma organizării acesteia”;

litera h) va avea următorul cuprins:

„h) reglementează modul de asociere și contractare în vederea asigurării auditului intern;”.

litera i) se abrogă.

25. La articolul 30, alineatul (2) se abrogă.

26. Articolele 31 și 34 se abrogă.

Art.II. – [Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32–35, art.116), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 14 alineatul (2), litera g) se abrogă.

2. La articolul 43 alineatul (1), litera f) se abrogă.

Art.III. – La articolul 42 alineatul (3) litera f) din [Legea nr.271/2017 cu privire la auditul situațiilor financiare](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7–17, art.48), textul „art.31 alin.(1) lit.f)” se substituie cu textul „art.31 alin.(1) lit.e)”.

Art.IV. – Prezenta lege intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția articolului I punctul 14 referitor la articolul 19 alineatul (1¹), care se pune în aplicare de la 1 ianuarie 2020 – pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, și alineatul (6), care se pune în aplicare de la 1 ianuarie 2021, și cu excepția articolului III care intră în vigoare la 1 ianuarie 2019.

Art.V. – Guvernul:

a) în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi:

– va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

– va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

b) în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi, va dispune republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a [Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern](#).

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Andrian CANDU

Nr.234. Chișinău, 8 noiembrie 2018.